

podrijetla i podloga. Koncept koji se u teorijskom smislu pojavio tek 70-ih godina 20. st., osvješćivanjem javne odgovornosti prema cjelovitoj dokumentarnoj baštini društva, ubrzo je uklopljen u ideju arhivskog sustava zbog socijalnih, ekonomskih, tehnoloških i drugih razloga. Pojavljuje se i sve više buja decentralizirana mreža lokalnih, specijaliziranih i privatnih arhiva, velikim arhivskim ustanovama se smanjuje financijska potpora i postavljaju novi prioriteti, prije svega u području javnog arhivskog gradiva, arhivisti se sve više bave problemom elektroničkih dokumenata i upravljanja gradivom od njegova nastanka. Laura Millar zaključuje da je arhivski sustav razmrvljen i nepovezan, te da je zamagljena slika arhivista kao zaštitnika i posredovatelja sveukupne arhivske baštine, pa je treba ponovno osvjetliti.

Rajka Bućin

ARCHIVARIA (časopis Društva kanadskih arhivista), br. 47/proljeće 1999.

Iz kanadskog arhivističkog časopisa *Archivaria*, br. 47/proljeće 1999., predstavljamo izbor iz rubrika Članci i Kontrapunkt. I u ovome je broju izostala uobičajena tema broja.

Člankom *The Place of Theory in Archival Practice* (Mjesto teorije u arhivskoj praksi, str. 1-26), Preben Mortensen razlaže svoje stajalište o nepostojanju arhivske znanosti, što međutim ne isključuje postojanje arhivske teorije. Naime, u kontekstu povijesti znanosti od 19. st. do danas, koju ukratko i prikazuje, on arhivsku znanost vidi kao pozitivistički koncept, koji stoga povremeno i nailazi na snažan otpor. Sam Mortensen smatra teoriju neophodnom, ali u hermeneutičkom smislu, kada se teorija sagledava u društvenom i povijesnom okviru.

Članak Wendy Duff, *The Acceptance and Implementation of the Rules for Archival Description by Canadian Archives: A Survey* (Prihvaćenost i primjena Pravila za opis arhivskog gradiva u kanadskim arhivima: Pregled, str. 27-45), rezultat je istraživanja provedenog pod pokroviteljstvom Kanadskog odbora za arhivistički opis. Članak se osvrće komparativno na situaciju u svezi s primjenom opisnih normi u SAD-u, te na stanje u Kanadi tijekom osamdesetih godina 20. st. Iako se misli da su današnje norme opisa u Kanadi u potpunosti prihvaćene, anketni je uzorak pokazao prihvaćenost u 71% arhiva, dok je tek 34,2% arhiva izradilo prateće proceduralne ili interpretativne priručnike. Autorica naglašava snažnu vezu prepoznatu u odnosu između korištenja Pravila, opisa na višim razinama i uključenosti profesionalaca u poslove opisa. Zaključuje da postoji i potreba daljnjeg istraživanja koje će te rezultate, uzevši u obzir i neke druge parametre, primjerice financijske, a nedovoljno uključene u anketni upitnik, jasnije i definitivnije rasvijetliti.

Laura Millar se člankom *The Spirit of Total Archives: Seeking a Sustainable Archival System* (Duh potpunih arhiva: Tražeći prihvatljiv arhivski sustav, str. 46-65), nadovezuje na svoj tekst iz prethodnog broja istog časopisa. Ukazuje na razloge slabljenja ideje potpunih arhiva u Kanadi i na rješenja koja će tu ideju ojačati. Po njoj, radi se o nerazriješenim pitanjima arhivističkog identiteta, slaboj međuarhivskoj koordinaciji i suradnji u području akvizicija i zaštite gradiva, te potrebi za snažnijim javnim promicanjem značaja arhivskog gradiva i službi koje se njime bave. Zanimljivo je da se njezino stajalište o pitanjima identiteta arhivista – koje vidi kao auditore, zaštitnike, povjesničare institucija i promotore arhiva, te smatra da bi ih trebalo lučiti i školovati drugačije od *records managera* – razlikuje već od autora sljedećeg članka ovoga broja, koji inzistira upravo na bliskosti arhivista s *records managementom*.

Naime, Dan Zelenyj u članku *Archivy Ad Portas: The Archives – Records Management Paradigm Re-visited in the Electronic Information Age* (Arhivi ad portas: preispitivanje paradigme upravljanja registraturnim i arhivskim gradivom u eri elektroničkih informacija, str. 66-84), inzistira na potrebi spajanja zanimanja *records managera* i arhivista, potkrepljujući to potrebama elektroničkih informacijskih sustava, koji traže rano planiranje i kontrolu tijekom čitavog životnog ciklusa dokumenata. Dapače, smatra da su te funkcije bile jedinstvene u donedavnoj prošlosti, pa su, po njemu, na američkom kontinentu razdvojene tek izgradnjom sustava *records managementa* nakon 2. svjetskog rata.

Članak "*The Next Great Idea*": *Loaning Archival Collections* ("Sljedeća velika ideja": Posudba arhivskog gradiva, str. 85-113), autora Timothy L. Ericsona i Joshue P. Rangera, zagovara ideju međuinstitucionalne posudbe gradiva, ne samo zbog izložbenih, već i zbog istraživačkih potreba. Člankom se ukazuje na dužu prisutnost te ideje u teoriji, ali i praksi, kako potvrđuju primjeri mreže Područnog istraživačkog centra (*Area Research Center*) Državnog povijesnog društva iz Wisconsin (State Historical Society of Wisconsin), ali i posudbeni program Zbirke povijesnih rukopisa Zapada (*Western Historical Manuscripts Collection*) iz Missourija.

Rajka Bućin

ARHIVI. Zbornik ob sedemdesetletnici dr. Eme Umek. Glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije. Letnik XXII, št. 1-2, Ljubljana 1999, 309 str.

Ovaj je dvobroj časopisa Slovenskoga arhivističkog društva i arhivâ Slovenije posvećen istaknutoj slovenskoj arhivistici Emi Umek. Uvodnik Jože Žontara biografska je crtica u kojoj je pokušao ukazati na iznimno širok spektar zanimanja koji je E. Umek iskazala u tridesetpetogodišnjem radu u Arhivu Republike Slovenije. Bi-